

РАЙНЕР МАРИЯ РИЛКЕ

ПЪРВА ЕЛЕГИЯ

Превод от немски: Драгомир Петров, Емилия Стайчева, 1979

chitanka.info

Кой би ме чул, ако викнех, из вашето воинство
ангели? Пък и да кажем, че някой дори
в миг би разтворил за мене сърцето си, аз
щях да изчезна в по-силното му съществуване,
тъй като страшното почва едва с красотата,
която

смогваме да понесем, удивени с какво
невъзмутимо презрение да ни смаже
тя се отказва. Всеки ангел е страшен.
Аз обуздавам призивния вик и преглъщам
стона му тъмен. Ах, от кого ние можем
да се нуждаем? От ангели — не. И от хората — не.
Умни, животните вече прозират
как ненадеждни сме ний у дома си, сред тоя
свят от значения. Наше е може би
още дървото на склона, за да го виждаме
всеки ден; наш е и пътят вчерашен,
навикът с глезена вярност, комуто харесва
с нас да битува, остава и вече не си отива.

О, и нощта, и нощта, щом изпълнен с простора
световен,

вятърът впи зъби в лицето ни —
кой е оставал лишен от желаната, нежната
разочароваща нощ, предстояща мъчително
пак на самотника. По ли е лека за двамата
влюбени? Ах, те взаимно прикриват си жребия
вечен.

Още ли туй не разбра? Захвърли от
прегръдките

свои пустинята там към просторите дишани;
птиците може би чувстват с летежа си
по-съкровен безбрежния въздух.
Да, всяка пролет от теб се нуждаеше сякаш. Звезди
чакаха да ги усетиш. Из твоето минало
някаква бурна вълна се надигна и както вървеше,

чу зад прозорец разтворен цигулката как се отдава.
Всичко това бе заръка към теб. Ти прие ли я?
Беше ли тъй все погълнат от своето чакане,
сякаш светът възвестява, че иде една любима?
(Где ще я скриееш, когато големите, чуждите мисли
идат при теб непрестанно и често остават до
светло?)

Блян ли изпълни душата ти, пей за онези, които
любят, че тяхното чувство прославлено още не е
обезсмъртено. Ти им завиждаш почти —
изоставени,
повече любят от задоволените. Пей и повтаряй
все от начало възхвалата нивга до днес
непостигната;

знай, че героят остава; дори гибелта бе за него
повод да бъде, последно рождение. Изнемощяла,
в своето лоно природата пак взема всички
любещи, сякаш веднъж само стигат й силите
тъй да постигне. И пак ще си си спомни
Гаспара Стампа^[1], че щом изостави любимият
някоя дева, от нейния пример въздигащ
сили заема и пита се: ще ли възляза до нея?
Няма ли болките древни най-сетне богат
плод да наляят? Не иде ли време и ние, любещи,
тръпнейки да устоим, от любимия освободили се,
както стрела устоява на струната опната
тъй, че събрана да бъде в полета свой и самата
себе си тъй да надхвърли. Никъде няма покой.

О, гласове, гласове! Слушай, сърце
както светците са слушали: вик великански
им повелява да станат, но те си оставаха
все тъй паднали ничком върху земята,
непостижими и без да обръщат внимание: тъй
чуваха те. Но недей да си мисли, че ти би понесъл
божия глас. И послушай сега как повея онази
вест нескончаема, цялата от тишина изтъкана.

*Шепот на млади покойници иде към теб.
Дето ти влезеше, в римски базилики, в църкви
неаполски,*

*тяхната участ не ти ли говореше, успокоена?
Или пък надпис възвишено ти се явяваше
както наскоро плочата в Санта Мария Формоза^[2].
Нещо желаеха те те, но какво? Неусетно да вдигна
облика на неправдата, който понякога
спъваше чистия ход на душите им.*

*Колко е странно наистина туй, че не обитавах
вече земята, че всички едва усвоени обичаи
няма да спазваш, че няма да даваш на розата,
нито на други неща, обещаващи толкова,
смисъл, изпълнен с човешко бъдеще; и да не бъдем
вече онуй, дете бяхме в безкрайно несмели ръце,
нашето собствено име дори да оставим,
сякаш строшена играчка е то.*

*Странно желание да не желаем повече.
Странно е всичко, което едно
с друго бе тъй съотнесено, да полети из простора,
с нищо несвързано. Трудно е мъртъв да бъдеш.
Трябва безспир да допълваш и тъй постепенно
вечност да вкусваш едва. Ала живите правят
грешка, че толкова строго делят нещата.*

*Ангели (казват) не знаели често дали преминават
измежду живи или сред мъртви. Вечен поток
носи със себе си всичките възрасти пряко
двете царства и с грохот удавя и двете.*

*После не се и нуждаят от нас, подранилите,
леко отвиква човек от земното, както
кротко детето кълни настрана от гръдта
майчина. Ний, на които великите тайни са нужни,
тайни, които с тъгата си толкова често*

раждат напредък блажен, о, ще можем ли ние без тях?

Празна легенда ли бе, че някога в жалба по Лин^[3]
първата музика дръзко раздвижи света вцепенен;
тъй, че в простора изплашен, от който избягал
завинаги

някакъв млад полубог, празнотата получи
оня кипеж, който днес ни влече, и теши, и помага.
1912

[1] *Гаспара Стампа* (1523–1554) — италианска поетеса; нещастната ѝ любов към граф Колалтино ди Колалто, който я изоставил, намерила страстен израз в нейните сонети, публикувани след смъртта ѝ. ↑

[2] *Санта Мария Формоза* — църква във Венеция; вляво от входа ѝ се намира плочата, за която говори Рилке. Надписът гласи:

*Vixi aliis dum vita fuit.
Post fu nera tandem
non perii, at gelido
in marmore vivo mihi;
Helmanus Gulielmius eram —
me Flandria luget,
Hadria suspirat,
pauper esque vocat.*

Obiit XVI Kal. Octob.
MDXCIII

„Живях за другите, докато бях жив./ След смъртта обаче/ не загинах, а в студения /мрамор живея за себе си;/ аз бях Хелман Гулиелм —/ Фландрия скърби за мен,/ Адрия въздиша,/ беднотата ме призовава./ Починал шестнадесетгодишен в октомврийските календи на 1543 г.“ ↑

[3] *Лин* — легендарен тракийски герой, син на Аполон и на една муза, съвременник на Орфей; бил убит от Аполон и в негова памет била създадена оплаквателна песен, наречена „лин“. За тази песен Омир споменава в поемата, си „Илиада“ (XVIII, 570). ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.